

OBJAŚNIENIA

DO DEKLARACJI DLA PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG (VAT-7, VAT-7K i VAT-7D)

Objaśnienia dotyczą wzorów deklaracji dla podatku od towarów i usług (VAT-7⁽¹³⁾, VAT-7K⁽⁷⁾ i VAT-7D⁽⁴⁾) wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 grudnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wzorów deklaracji podatkowych dla podatku od towarów i usług (Dz. U. poz. 1550).

Podstawowym aktem prawnym regulującym opodatkowanie podatkiem od towarów i usług jest ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”.

Ileć w objaśnieniach jest mowa o okresie rozliczeniowym, należy przez to rozumieć:

- w przypadku deklaracji VAT-7 - miesiąc,
- w przypadku deklaracji VAT-7K i VAT-7D - kwartał.

Deklaracje dla podatku od towarów i usług **VAT-7** składają podatnicy, o których mowa w art. 15 ustawy, obowiązani do składania deklaracji za okresy miesięczne, zgodnie z art. 99 ust. 1 ustawy.

Deklaracje dla podatku od towarów i usług **VAT-7K** składają mali podatnicy, o których mowa w art. 2 pkt 25 ustawy, rozliczający podatek za okresy kwartalne, zgodnie z art. 99 ust. 2 lub 3 ustawy, niemający obowiązku płacenia zaliczek na podatek za okresy miesięczne.

Deklaracje dla podatku od towarów i usług **VAT-7D** składają podatnicy inni niż mali, rozliczający podatek za okresy kwartalne, zgodnie z art. 99 ust. 3 ustawy oraz podatnicy, którzy w ciągu roku podatkowego przekroczą kwoty, o których mowa w art. 2 pkt 25 ustawy.

OBJAŚNIENIA OGÓLNE

1. Deklarację składa się w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po każdym kolejnym okresie rozliczeniowym.
2. Kwoty z poszczególnych pozycji deklaracji zaokrąglą się do pełnych złotych w ten sposób, że końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 groszy pomijają się, a końcówki kwot wynoszące 50 i więcej groszy podwyższą się do pełnych złotych, zgodnie z art. 63 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.).
3. Wszystkie wielkości ujemne poprzedza się znakiem minus (-).
4. Niewypełnienie którejkolwiek pozycji:
 - od 20 do 65 w przypadku deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 lub VAT-7K,
 - od 20 do 71 w przypadku deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7Djest równoznaczne z wpisaniem zera (0).

I. OBJAŚNIENIA DO DEKLARACJI DLA PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG (VAT-7 i VAT-7K)

OBJAŚNIENIA SZCZEGÓŁOWE

Część A. MIEJSCE SKŁADANIA DEKLARACJI

W **poz. 6** wpisuje się urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu; jeżeli czynności te wykonywane są na terenie objętym zakresem działania różnych urzędów skarbowych - urząd skarbowy właściwy ze względu na adres siedziby podatnika, jeżeli podatnik jest osobą prawną lub jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej, lub urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania, jeżeli podatnik jest osobą fizyczną; w przypadku gdy podatnik nie posiada siedziby działalności gospodarczej lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, wpisuje się Drugi Urząd Skarbowy Warszawa-Śródmieście.

Część C. ROZLICZENIE PODATKU NALEŻNEGO

1. W tej części wykazuje się wszystkie czynności podlegające opodatkowaniu, dla których obowiązek podatkowy powstał w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja, po uwzględnieniu korekt wynikających z art. 29 ust. 4 ustawy oraz innych korekt wynikających z przepisów o podatku od towarów i usług, jeżeli mają wpływ na rozliczenie w okresie, za który składana jest deklaracja. W tej części wykazuje się też czynności wykonywane poza terytorium kraju, w stosunku do których przysługuje prawo do obniżenia podatku należnego lub zwrotu podatku naliczonego.
2. W **poz. 20** wykazuje się dostawę towarów oraz świadczenie usług na terytorium kraju, zwolnione od podatku na podstawie art. 43 lub art. 82 ustawy.
3. W **poz. 21** wykazuje się dostawę towarów oraz świadczenie usług poza terytorium kraju, w stosunku do których przysługuje podatnikowi prawo do obniżenia kwoty podatku należnego, o którym mowa w art. 86 ust. 8 pkt 1 ustawy, lub prawo do zwrotu kwoty podatku naliczonego, o którym mowa w art. 87 ust. 5 ustawy. W pozycji tej nie uwzględnia się wartości dostaw towarów i świadczonych usług dokonywanych w ramach działalności gospodarczej zarejestrowanej poza terytorium kraju.
4. W **poz. 22** wykazuje się świadczenie usług, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 4 ustawy.

5. W wierszu 4 „Dostawa towarów oraz świadczenie usług na terytorium kraju, opodatkowane stawką 3% albo 5%” w **poz. 25** wykazuje się podstawę opodatkowania transakcji opodatkowanych stawką, o której mowa w art. 41 ust. 2a ustawy (od dnia 1 stycznia 2011 r. jest to stawka w wysokości 5%), a w **poz. 26** wykazuje się podatek należny od tych transakcji. W wierszu tym wykazuje się również transakcje opodatkowane wg stawki 3% (podstawa opodatkowania i podatek należny), jeżeli w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja, wystąpił taki przypadek, a także uwzględniane są korekty takich transakcji, jeżeli mają wpływ na rozliczenie podatku należnego w okresie, za który składana jest deklaracja.
6. W wierszu 5 „Dostawa towarów oraz świadczenie usług na terytorium kraju, opodatkowane stawką 7% albo 8%” w **poz. 27** wykazuje się podstawę opodatkowania transakcji opodatkowanych stawką, o której mowa w art. 146a pkt 2 ustawy, tj. stawką 8%, a w **poz. 28** – podatek należny od tych transakcji. W wierszu tym wykazuje się również transakcje opodatkowane wg stawki 7% (podstawa opodatkowania i podatek należny), jeżeli zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja, wystąpił taki przypadek, a także uwzględniane są korekty takich transakcji, jeżeli mają wpływ na rozliczenie podatku należnego w okresie, za który składana jest deklaracja.
7. W wierszu 6 „Dostawa towarów oraz świadczenie usług na terytorium kraju, opodatkowane stawką 22% albo 23%” w **poz. 29** wykazuje się podstawę opodatkowania transakcji opodatkowanych stawką, o której mowa w art. 146a pkt 1 ustawy, tj. stawką 23%, a w **poz. 30** – podatek należny od tych transakcji. W wierszu tym wykazuje się również transakcje opodatkowane wg stawki 22% (podstawa opodatkowania i podatek należny), jeżeli zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja, wystąpił taki przypadek, a także uwzględniane są korekty takich transakcji, jeżeli mają wpływ na rozliczenie podatku należnego w okresie, za który składana jest deklaracja.
8. W **poz. 31** wykazuje się wewnątrzwspólnotową dostawę towarów, o której mowa w art. 13 ustawy, jeżeli podatnik został zarejestrowany jako podatnik VAT UE zgodnie z art. 97 ustawy.
9. W **poz. 33** wykazuje się wartość wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów obliczoną zgodnie z art. 31 ustawy. Kwota będzie porównywana z wartością wewnątrzwspólnotowych nabyć towarów wykazaną w informacji podsumowującej. W pozycji tej należy również wykazać wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, o którym mowa w art. 138 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy (dane te wykazuje ostatni w kolejności podatnik rozliczający się w wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej wg procedury uproszczonej). Również w tej pozycji uwzględnia się wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, o którym mowa w art. 136 ustawy (dane dotyczące wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów, które zostało uznane za opodatkowane na terytorium kraju na podstawie zastosowania w wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej procedury uproszczonej, podaje drugi w kolejności podatnik rozliczający się w tej transakcji wg procedury uproszczonej).
10. W **poz. 34** wykazuje się łączną wartość podatku należnego od wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów obliczoną wg obowiązujących stawek, z wyłączeniem transakcji, o których mowa w art. 136 ustawy.
11. W **poz. 35 i 36** wykazuje się łączną kwotę podstawy opodatkowania importu towarów i podatku należnego od tego importu, wyłącznie w przypadku wyboru przez podatnika rozliczenia podatku należnego z tytułu importu towarów w deklaracji podatkowej, zgodnie z art. 33a ustawy.
12. W **poz. 37 i 38** wykazuje się łączną kwotę podstawy opodatkowania i podatku należnego od importu usług, z tytułu wykonania których podatnikiem jest usługobiorca, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy.
13. W **poz. 39 i 40** wykazuje się łączną kwotę podstawy opodatkowania i podatku należnego od importu usług, dla których miejsce świadczenia określa się na podstawie art. 28b ustawy, nabywanych od podatników podatku od wartości dodanej w rozumieniu ustawy, tj. podatników podatku od wartości dodanej nakładanego na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej innym niż terytorium kraju.
14. **Poz. 41** wypełniają dostawca i nabywca, a **poz. 42** wypełnia tylko nabywca, jeżeli jest on podatnikiem z tytułu nabycia towarów i usług - w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 5, 7 i 8 ustawy.
15. W **poz. 44** wykazuje się podatek należny od wewnątrzwspólnotowego nabycia środków transportu, wykazany w **poz. 34**, podlegający wpłacie na rachunek urzędu skarbowego w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego, zgodnie z art. 103 ust. 4 ustawy.

Część D. ROZLICZENIE PODATKU NALICZONEGO

W tej części wykazuje się wyłącznie wartość towarów i usług oraz kwotę podatku naliczonego (z uwzględnieniem korekt) w takiej wysokości, w jakiej podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego od należnego lub zwrot podatku naliczonego, na zasadach określonych w przepisach art. 86-92 ustawy, z uwzględnieniem przepisów wykonawczych, w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja.

W **poz. 49** wykazuje się wartość netto nabytych przez podatnika towarów i usług, które na podstawie przepisów o podatku dochodowym są zaliczane przez podatnika do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji, oraz gruntów i praw wieczystego użytkowania gruntów, jeżeli są zaliczane do środków trwałych nabywcy.

W **poz. 50** wykazuje się kwotę podatku naliczonego od nabytych przez podatnika towarów i usług wymienionych w **poz. 49**.

Część E. OBLICZENIE WYSOKOŚCI ZOBOWIĄZANIA PODATKOWEGO LUB KWOTY ZWROTU (w zł)

1. Odliczeń z tytułu zakupu kas rejestrujących dokonuje się w **poz. 56 lub 59** w następujący sposób:

- w przypadku wystąpienia nadwyżki podatku należnego nad naliczonym - w poz. 56 wpisuje się kwotę wydatkowaną na zakup kas rejestrujących, w części przysługującej do odliczenia w danym okresie rozliczeniowym, do wysokości tej nadwyżki,
 - w przypadku gdy kwota podatku naliczonego jest większa lub równa kwocie podatku należnego w danym okresie rozliczeniowym - w poz. 59 wpisuje się kwotę przysługującego w tym okresie podatnikowi zwrotu z tytułu zakupu kas rejestrujących.
2. W **poz. 57** wykazuje się kwotę podatku objętą zaniechaniem poboru na podstawie art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa do wysokości nadwyżki podatku należnego nad naliczonym pomniejszonej o kwotę z poz. 56.
 3. W **poz. 60** wykazuje się również podatek naliczony, który w związku z brakiem czynności opodatkowanych podlega przeniesieniu do rozliczenia na następny okres rozliczeniowy lub zwrotowi z urzędu skarbowego.
 4. W **poz. 61** wykazuje się kwotę do zwrotu różnicy podatku lub podatku naliczonego podlegającą zwrotowi na rachunek bankowy podatnika w banku mającym siedzibę na terytorium kraju lub na rachunek podatnika w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której jest członkiem, wskazany w zgłoszeniu identyfikacyjnym (NIP).

Część F. INFORMACJE DODATKOWE

W **poz. 66-69** podatnik zaznacza właściwe kwadraty, jeżeli w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja, wykonywał czynności, o których mowa w art. 119, art. 120 ust. 4 lub 5, art. 122 lub art. 136 ustawy:

- **kwadrat w poz. 66** – jeżeli świadczył usługi turystyki, przy świadczeniu których nabywał towary i usługi od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty (art. 119),
- **kwadrat w poz. 67** – jeżeli dokonywał dostawy towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich lub antyków nabytych uprzednio przez niego lub importowanych w celu odprzedaży, w stosunku do których zastosowano szczególną procedurę polegającą na opodatkowaniu marży (art. 120 ust. 4 lub 5),
- **kwadrat w poz. 68** – jeżeli dokonywał czynności polegających na dostawie lub wewnątrzwspólnotowym nabyciu złota inwestycyjnego, zwolnionych od podatku zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy, lub będąc agentem działającym w imieniu i na rzecz innych osób, pośredniczył w dostawie takiego złota dla swojego zleceniodawcy, zgodnie z art. 122 ust. 2 ustawy,
- **kwadrat w poz. 69** – jeżeli będąc drugim w kolejności podatnikiem, dokonał transakcji trójstronnej przy zastosowaniu procedury uproszczonej (art. 136 ustawy).

W **poz. 70** należy zaznaczyć kwadrat „tak”, jeżeli podatnik w okresie rozliczeniowym dokonał zwiększenia podatku naliczonego na podstawie art. 89b ust. 4 ustawy w związku z uregulowaniem należności, której nieuregulowanie skutkowało zmniejszeniem odliczonej kwoty podatku w rozliczeniu za wcześniejsze okresy rozliczeniowe.

Część G. INFORMACJE O ZAŁĄCZNIKACH

Poz. 71 i 72 wypełnia się tylko w przypadku zadeklarowania kwoty do zwrotu w poz. 61.

W **poz. 71** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa wniosek o zwrot podatku lub różnicy podatku, gdy:

- 1) dokonywał dostawy towarów lub świadczył usługi poza terytorium kraju i nie dokonywał sprzedaży opodatkowanej,
- 2) nie dokonywał w okresie rozliczeniowym czynności opodatkowanych na terytorium kraju oraz czynności, o których mowa w art. 86 ust. 8 pkt 1 ustawy,
- 3) dokonywał nabycia (importu) towarów lub usług finansowanych ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej,
- 4) w innych przypadkach niż wymienione w pkt 1 – 3, jeżeli wniosek o zwrot składany jest zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług, wraz z deklaracją podatkową, a kwota wnioskowanego zwrotu stanowi kwotę podatku naliczonego lub kwotę różnicy podatku, wynikającą z tej deklaracji;

w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”.

W **poz. 72** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa wniosek o przyspieszenie terminu zwrotu podatku, w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”.

W **poz. 73** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa zawiadomienie o skorygowaniu podstawy opodatkowania oraz kwoty podatku należnego (VAT-ZD), o którym mowa w art. 89a ust. 5 ustawy (z tytułu wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona), w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”.

II. OBJAŚNIENIA DO DEKLARACJI DLA PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG VAT-7D

W zakresie części A, C i D stosuje się objaśnienia w takim samym zakresie, jak do deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 i VAT-7K.

Część E. OBLICZENIE WYSOKOŚCI ZOBOWIĄZANIA PODATKOWEGO LUB KWOTY ZWROTU (w zł)

1. Odliczeń z tytułu zakupu kas rejestrujących dokonuje się w **poz. 56 lub 65** w następujący sposób:

- w przypadku wystąpienia nadwyżki podatku należnego nad naliczonym - w poz. 56 wpisuje się kwotę wydatkowaną na zakup kas rejestrujących, w części przysługującej do odliczenia w danym okresie rozliczeniowym, do wysokości tej nadwyżki,

- w przypadku gdy kwota podatku naliczonego jest większa lub równa kwocie podatku należnego w danym okresie rozliczeniowym - w poz. 65 wpisuje się kwotę przysługującego w tym okresie podatnikowi zwrotu z tytułu zakupu kas rejestrujących.
- 2. W **poz. 57** wykazuje się kwotę podatku objętą zaniechaniem poboru na podstawie art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa do wysokości nadwyżki podatku należnego nad naliczonym pomniejszonej o kwotę z poz. 56.
- 3. W **poz. 59** wykazuje się kwotę wpłaconych zaliczek na podatek za pierwszy oraz za drugi miesiąc kwartału, zgodnie z art. 103 ust. 2a-2f ustawy.
- 4. W **poz. 60** wykazuje się kwotę nadpłaty wynikającej z deklaracji podatkowej złożonej za poprzedni kwartał w takiej części, w jakiej wynika ze złożonego przez podatnika wniosku, że zalicza ją zgodnie z art. 76 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa na poczet przyszłych zaliczek na podatek.
- 5. W **poz. 63** podatnik zaznacza kwadrat nr 1, jeżeli podatnik składa wniosek o zaliczenie nadpłaty w całości lub w części na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych, zgodnie z art. 76 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa.
- 6. W **poz. 66** wykazuje się również podatek naliczony, który w związku z brakiem czynności opodatkowanych podlega przeniesieniu do rozliczenia na następny okres rozliczeniowy lub zwrotowi z urzędu skarbowego.
- 7. W **poz. 67** wykazuje się kwotę do zwrotu różnicy podatku lub podatku naliczonego podlegającą zwrotowi na rachunek bankowy podatnika w banku mającym siedzibę na terytorium kraju lub na rachunek podatnika w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której jest członkiem, wskazany w zgłoszeniu identyfikacyjnym (NIP).

Część F. INFORMACJE DODATKOWE

W **poz. 72-75** podatnik zaznacza właściwe kwadraty, jeżeli w okresie rozliczeniowym, za który składana jest deklaracja, wykonywał czynności, o których mowa w art. 119, art. 120 ust. 4 lub 5, art. 122 lub art. 136 ustawy:

- **kwadrat w poz. 72** – jeżeli świadczył usługi turystyki, przy świadczeniu których nabywał towary i usługi od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty (art. 119),
- **kwadrat w poz. 73** – jeżeli dokonywał dostawy towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich lub antyków nabytych uprzednio przez niego lub importowanych w celu odprzedaży, w stosunku do których zastosowano szczególną procedurę polegającą na opodatkowaniu marży (art. 120 ust. 4 lub 5),
- **kwadrat w poz. 74** – jeżeli dokonywał czynności polegających na dostawie lub wewnątrzspółnotowym nabyciu złota inwestycyjnego, zwolnionych od podatku zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy, lub będąc agentem działającym w imieniu i na rzecz innych osób, pośredniczył w dostawie takiego złota dla swojego zleceniodawcy, zgodnie z art. 122 ust. 2 ustawy,
- **kwadrat w poz. 75** – jeżeli będąc drugim w kolejności podatnikiem, dokonał transakcji trójstronnej przy zastosowaniu procedury uproszczonej (art. 136 ustawy).

W **poz. 76** należy zaznaczyć kwadrat „tak”, jeżeli podatnik w okresie rozliczeniowym dokonał zwiększenia podatku naliczonego na podstawie art. 89b ust. 4 ustawy w związku z uregulowaniem należności, której nieuregulowanie skutkowało zmniejszeniem odliczonej kwoty podatku w rozliczeniu za wcześniejsze okresy rozliczeniowe

Część G. INFORMACJE O ZAŁĄCZNIKACH

Poz. 77 i 78 wypełnia się tylko w przypadku zadeklarowania kwoty do zwrotu w poz. 67.

W **poz. 77** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa wniosek o zwrot podatku lub różnicy podatku, gdy:

- 1) dokonywał dostawy towarów lub świadczył usługi poza terytorium kraju i nie dokonywał sprzedaży opodatkowanej,
 - 2) nie dokonywał w okresie rozliczeniowym czynności opodatkowanych na terytorium kraju oraz czynności, o których mowa w art. 86 ust. 8 pkt 1 ustawy,
 - 3) dokonywał nabycia (importu) towarów lub usług finansowanych ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej,
 - 4) w innych przypadkach niż wymienione w pkt 1–3, jeżeli wniosek o zwrot składany jest zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług wraz z deklaracją podatkową, a kwota wnioskowanego zwrotu stanowi kwotę podatku naliczonego lub kwotę różnicy podatku, wynikającą z tej deklaracji,
- w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”.

W **poz. 78** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa wniosek o przyspieszenie terminu zwrotu podatku, w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”.

W **poz. 79** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa wniosek o zaliczenie nadpłaty na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych, w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”. Pozycję tę wypełnia się tylko w przypadku wykazania nadpłaty w poz. 62.

W **poz. 80** należy zaznaczyć kwadrat nr 1 „tak”, jeżeli podatnik składa zawiadomienie o skorygowaniu podstawy opodatkowania oraz kwoty podatku należnego (VAT-ZD), o którym mowa w art. 89a ust. 5 ustawy (z tytułu wierzitelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona), w przeciwnym wypadku należy zaznaczyć kwadrat nr 2 „nie”.